למעומי דרב #ודרב אסי לרב ולרב אסי למעומי מאי אי סבירא להו דהדדי חדא

למעוםי צרת ממאנת וחדא למעוםי צרת

מחזיר גרושתו ואי לא סבירא להו דהדדי

חדא למעוטי דחבריה וחדא למעוטי או צרת

ממאנת או צרת מחזיר גרושתו לרב ולרב

אםי ליתנינהו °לפי שאינה בצרת צרה מנה"מ

דת"ר יאשה אל אחותה לא תקח לצרור

לגלות ערותה עליה בחייה עליה מה ת"ל

לפי שנאמר ביבמה יבא עליה שומע אני

אפי' באחת מכל עריות האמורות בתורה

הכתוב מדבר נאמר כאן עליה ונאמר להלן

עליה מה להלן במקום מצוה אף כאן במקום

מצוה ואמר רחמנא לא תקח ואין לי אלא היא צרתה מנין ת"ל לצרור ואן יואין לי אלא

צרתה צרת צרתה מניין ת"ל לצרור ולא לצור

ואין לי אלא אחות אשה שאר עריות מניין

אמרת מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה

וחייבין על זרונה כרת ועל שגגתה חמאת

ואסורה ליבם אף כל שהיא ערוה וחייבין

על זרונה כרת ועל שגגתה חמאת אסורה

ליבם ואין לי אלא הן צרותיהן מניין אמרת

מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין

על זדונה כרת ועל שגגתה חמאת ואסורה

ליבם וצרתה אסורה אף כל שהיא ערוה

וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חמאת

ואסורה ליבם צרתה אסורה מכאן אמרו

חכמים חמש עשרה נשים פומרות צרותיהן

וצרות צרותיהן מן החליצה ומן הייבום עד סוף העולם יכול שאני מרבה אף שש עריות

יחמורות מאלו שיהו צרותיהם אסורות ₪

אמרת מה אחות אשתו מיוחדת שהיא ערוה

וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חמאת

ואפשר לינשא לאחים ואסורה ליבם וצרתה

אסורה אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה

כרת ועל שגגתה חטאת ואפשר לינשא

לאחים ואסורה ליבם צרתה אסורה יצאו

שש עריות חמורות מאלו הואיל דאי אפשר

לינשא לאחים צרותיהן מותרות שאין צרה

אלא מאח אזהרה שמענו עונש מניין אמר

קרא יעשה מכל (איש) אשר יעשה מכל

התועבות וגו' מעמא דכתב רחמנא עליה

הא לאו הכי ה"א אחות אשה מייבמת

מָאי מעמא דאמרינן אתי עשה ודחי

דרב ודרב אסי. דאמר רב לרת סוטה אסורה שאם זינתה אשתו ולו

אשה אחרת ומת בלא בנים שתיהן פטורות ורב אסי אמר לרת

אילונית אסורה שאם היה נשוי אילונית ואשה אחרת ומת בלא בנים

לחחיו יתומה קטנה ואשה אחרת ומת

ומיאנה הקטנה ביבם זה היא ולרתה

אסורה לו ומתני׳ אשמעי׳ דאף ע"ג

דאסירא עליה לא מיפטרה מחלינה

דהך איסורא מדרבנן היא °כדאיתא

בפירקין גזירה משום לרת בתו

ממאנת: מחויר גרושתו. אחיו שגירש

אחת משתי נשיו ונשאת לאחר ועבר

והחזירה לאחר מיתת בעלה ומת בלא

בנים °שתיהן אסורות אן להתייבם

ואשמועינן מיעוטא דמתני׳ דחלינה

בעיה: ליתנינהו. לסוטה וחילונית בהדי

הנך דמתני׳ הואיל ופוטרות לרותיהן:

לפי שאיגן בלרת לרה. דכל הנך דמתני

איכא למיתני הלכה צרתה ונשאת לאחיו

השני כו׳ שהרי אינה ערוה אלא לזה

אבל לאחיו השני ראויות הן ואם ייבם

אפי׳ את הצרה ולו אשה אחרת ומת

ונפלו לפני זה פטורה אף הנכרית מפני

שהיא נרת נרתה של בתו אבל בקוטה

ואילונית ליכא למיתני הלכה לרתה

ונשאת לאחיו השני דהא על כל האחין

היא אסורה ושהאיסור בא לה מכח

קדושי בעלה הראשון וכולן שוין בהן:

מנה"מ. דערוה ולרתה ולרת לרתה

לעולם פטורות: עליה מה הלמוד

לומר. לכתוב לגלות ערותה בחייה

ומשמע נמי שבחיי אשתו נאסרת עליו

אמותה ולאחר מיתה מותרת: שומע

אני אפי'. נפלה לפניו לייבום אחת

מן העריות תתייבם: ללרור. לרות

הרבה משמע מדלא כתיב לצור: זדונה

כרת. בפרשת עריות (ויקרא יח)

כתיב בתר כולהו ונכרתו הנפשות

העושות וכל שזדונו כרת שגגתו

חטאת כדיליף בפירקין (דף ט.):

ט"ו נשים. תו ליכא עריות בכרת

חוץ משש עריות של משנתינו שאין

בהם לד ייבום לעולם: יכול שחני

מרבה כו'. שנשוחות לחחרים שיהו

לרותיהן אסורות לינשא לזה: שאין

לרה אלא מאת. הואיל ופטרה הכתוב

מזיקתו הרי היא עליו באיסור אשת

אח שיש לה בנים שהיא בכרת דכתיבי

ערות אשת אחיך אבל בעלמא לא רמי' איסור אשת אח עלה ושריא

ליה: עונש מניין. אם ייבם ערוה או

לרתה: ה"ה החום השה מייבמת.

מייבס: מאי טעמא. והלא בכרת

קאי עלה: דאתי עשה. דייבוס:

ודחי אם נא מעשה. דמקרא ילפינן

דאתי עשה ודחי ל"ת כדמפרש ואזיל:

63

דכתיב

דדחי

יג., ג) שם, ד) [ויקרא יח], ד., ג) שם, ד) [ויקרא יח], ד) [וע' תום' כתובות נא:

ד"ה חמשה ותום' חדושיו נוו: ד"ה והא וחוח' חונוה

ל"ה אין ותום׳ ב"ה לה.

ד"ה חמשה ועוד שם: ד"ה

ד"ה מניין],

ל א מיי׳ פ״י מהל׳ טומאת לרעת הל״ה ופ״ו מהל׳ בום הלכה י:

תורה אור השלם 1. וְאִשְּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תַקָּח לִצְרר לְגַלּוֹת עֶרְוְתָהּ עֲלֶיהָ בְּחַיֵּיהָ:

עָן וְנְנִיי עָּעָרִי בְּנַכְּינִי ויקרא יח יח ניקרא יַנְשְׁבוּ אַחִים יַחְדְּרָ. ומת אחד מהם ובן אין יבור אָנוּיוּ בֵּינָים זְבֶּן תָּגְּן לוֹ לֹא תִהְיֶּיה אֲשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמְהּ בא עליה ולקחה לו לְאִשָּׁה וְיִבְּמָה:

יַּנּישְּיווְ:דְּקְּיוּיּ דברים כה ה 3. בִּי בָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֲבוֹת הָאֵלֶה וְנִכְרְתוּ הַנְּפְשׁוֹת הָעשׁת מקרב עמם:

ויקרא יח כט

תוספות ישנים

למעוטי דרב ודרב אסי. וא"ח למה לי חרי מנייני מחד מניינא ממעטינן כלהו דכיון דתני מניינא לא שייר מידי. וי"ל דאלטריך יתור מניינא למעוטינהו דאי לאו הכי הוה אמינא דשמא מתני' סבירא כוותיה דרב ורב אסי והא דלא תני להו לפי שאינן שוות להנהו דמתני׳ לפי שאינן בלרת לרה כדאמרינן לקמן להכי אנטריך יתור דמתני׳ לאשמעינן ט"ו דמתני׳ פוטרות לרותיהן אבל דרב אסי ודרב אינם פוטרות: לרת ממאנת דאסורה משום לרת בתו הממחנת והא דאמרינן (לקמן) (ב:) וכולן שמיאנו לרומיהן מותרות התם מיירי דמיאנה בבעל דאגלאי מלתא דלא הוה אשת אחיו אבל הכא איירי דמיאנה וא"ת אמאי לא למעוטי דשמואל קחומת למפוש השמוחת דקאמר לקמן לרת ממאנת אסורה כמו שהזכיר זקטונה נקנון נדעו נננטנע אסורה כמו שהזכיר [שמותיהם של] רב ורב וי"ל דמשו"ה לא מסי. ואיית דנשויים כמ הזכיר הכא [למעוטי ד]שמואל משום דאיכא למימר דשמואל סבר לה ומיבום אלא מחלד חלצה א) ומי בום מוכן מוכן מנכים מו ואי נמי שמא ס"ל לרת ממאנת אסורה לייבם אבל לחלוך לא קאמר אבל לעיל קאמר שפיר למעוטי דרב ורב אסי דכיון דאמר רב טומאה כתיבא בה כעריות קוממה בנויכנו כה בעריות (הוי) [הרי] אסורה מחלילה ומיבום וכן רב אסי דממעט איילונית מוהיה הבכור אשר ופטורה מן החליצה ומן היבום וכן לרתה ולא מלי סבר כמתני' דממעט להו. להכי הזכיר בהדיא לעיל למעוטי דרב ודרב אסי והכא לא קאמר למעוטי דשמואל. דשמואל נמי מצי סבר כן דאינה פוטרת לרחה מחלילה ומיבום דמחלץ חללה דטעמא דשמואל לא הוי מחרא אלא תקח עליה. וקשה מחי חזית דהך דרשה דעליה דרשת לאיסורא ואמרת דאפילו

במקום יבום אמר רחמנא לא מקח (ואפוך) [איפוך] אנא ואמינא דהאי עליה דאסר רחמנא גבי אחות

מדלח קתני להו כדאמר בפ"ק דקדושין (דף טו:) וכ"ת תנא ושייר והא ארבעה קחני יו"ל דהכא לא מצי למיחנינהו כדמסיק לפי שאינן שחיהן פטורות ותרוייהו בפירקין (דף יא.): צרם ממאנח. הרי שהיה

> לפי שאינן בצרת צרה. וח״ת דמשכחת לה לרת לרה לענין בועל שנשחת לחחיו (ב) ולו חשה חחרת ומת בלא בנים דפוטרת לרתה מן

> הבועל דלענין בועל נמי טומאה בה כמו לענין בעל ואם הלכה הצרה ונשאת לאחיו השני ולו אשה אחרת ומת כשם שהיא פטורה °כך לרתה פטורה וי"ל דכיון דלגבי בעל לא משכחת לרת לרה אין לנו להחמיר בטומאה דגבי בועל יותר מטומאה דגבי הבעל ועוד אר"י דדוהא בטומאה דכתיב גבי בעל הוי כעריות דכתיב בלשון לאו לא יוכל בעלה וגו' (דברים כד) אבל בבועל לא כתיב לאו אלא ונסתרה והיא נטמאה (במדב׳ ה) והא דפריך לקמן (ד׳ יא:) (ג נבעלה טומאה כתיבה בה ונסתרה והיא נטמאה דמשמע דמהאי לחודיה דריש טומאה כתיב בה כעריות מלית למימר דלמאי דמשני למיקם עלה בלאו לא סגי בהחוא דונסתרה והיא נטמאה:

> מה אחות אשה מיוחדת כו'. וא"ת מה לאחות אשה שכן

לאו הכי הוה אמינא

עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת ואינטריך עליה למיסר לאשמעינן דבעלמא דחי דכה"ג אמר לקמן טעמא דכתב רחמנא את שבתותי תשמורו הא לאו הכי דחי וכ"ת דאשומע אני דברייתא קפריך דמשמע לישנא דאי לאו עליה ה״א דדחי א״כ מאי משני רבא בסוף מסקנא ערוה גופיה לא לריכא קרא דאין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת אלא ע"כ שומע אני לאו דוקא והכי קאמר (ד)

לא תעשה אימר דאמרינן אתי עשה אם ת"ל דדחי הא כתיב עליה ומיהו ורחי לא תעשה לא תעשה גרידא פלא עיקרא לאו להכי אתא ואר"י דאי תעשה שיש בו כרת מי דחי ותו לא תעשה גרידא מנלן בעלמא אין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת לא ה"ל לתנא למדרש

> של היה גדי ומנה אשה של ליה גדי ומנה דכתיב יבא עליה. ומי׳ הר״י משום דשקלא וטריא דהאי שמעתא דלקמן, דעשה דוחה לא מעשה. וקס״ד דלא משוינן חילוק בין לא תעשה גרידא ובין לא תעשה שיש בו כרת דבתרוייהו אמרינן אתי עשה ודחי לא תעשה וכיון שכן עליה להיתירא לא אלטרי

למעומי דרב ודרב אםי. וא״ת לימעט תרוייהו ממנינא דרישא דכיון דתנן ט"ו נשים ליכא למימר שייר וממעטי כולהו

> בלרת לרה וליכא למעוטי מדלא קתני להו אלא מייתורא דמתני' וטעמא דרב אסי ודפליג עליה אפרש לקמן א בע"ה:

בידו לרבות כדפריך בפ׳ הבא על יבמתו (לקמן דף נד. ושם) וי"ל דאהיקש לר' יונה לסוף שמעתין (דף ח.) סמיך: יכול שאני מרבה אף שש עריות חמורות מאלו. המ"ל יכול שאני מרבה אף שלא במקום מלוה: בעמא דכתב רחמנא עליה הא

אחות אשה מייבמת. ותיתה לר"י דמנא ליה הא נימא דאי לאו עליה נמי אחות אשה לא מתייבמת דאין

עליה לאיסורא ולא יצטרך לגופיה אלא לאשמעינן דבעלמא דחי אלא ה"ל למידרש להימירא נאמר כאן עליה ונאמר להלן עליה מה להלן באחות אשה אף כאן באחות אשה ואמר רחמנא יבמה יבא עליה דמקתבר טפי למדרש הכי ולאוקמי קרא לגופיה אלא

ודאי סבר האי מנא עשה דוחה לא מעשה שיש בו כרת ולא לריך קרא להיתירא ולהכי דריש ליה לגופיה לאיסורא ורב אשי דפריך לקמן (דף א:) ממאי דהאי עליה לאיסורא דילמא להיתירא ארבא דמסיק דאין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת פריך כמו שפי ר"י ברבי מאיר אבל כל כמה דס"ד דדחי לא מצי למיפרך הכי ורבא לא הוה צ"ל אלא להיחירא לא מציח אמרת דא"כ לגלות ערותה דחדה היכי משכחת לה כדמשני לקמן הקושיה דרב אשי דעיקר דקדוק הש"ס הוא מכח דלה דריש להימירא אלא לפי דעתו של מקשה היה פשוט דעשה דוחה לא מעשה שיש בו כרת השיב לו רבא האמת דאינו כן: דא תעשה שיש בו ברת מי דחי. וא"ת ואמאי לא ילפינן דלידחי מעשה דייבום דדחי לא תעשה דכרת דאשת אח וכ"ת דהיינו הא דקאמר לקמן (דף::) אלא איצטריך סד"א תיתי אחות אשה במה מצינו מאשת אח דא"כ היכי דחי עלה מי דמי התם חדא איסורא הכא תרי איסורי הא לא מפלגינן בשום מקום וילפינן מכלאים בציצית אפי׳ תרי איסורי היכי בעי למילף ועוד דלקמן כי בעי למילף מפסח תמיד ומילה לא פרכינן הכי ועוד דשביק הש"ס אשת אח דקאי בה ולא מסיק לה אלא לבסוף ועוד דחדא איסורא מיהא נילף מאשת את אלא על כרחך לקמן לאו בכל דוכתי בעי למילף מאשת את קאתי אלא דוקא אחות אשה

לאו בכל דוכתי בעי למילף מאשת אח קאתי אלא דוקא אחות אשה החואל והיו במקום מלוה כלמיק אחות אשר במקום מלוה ממיקרא נמי כי אמר יכול שאני מרבה אף שש עריות המורות מה טעם מפני שהוקשו כל העריות זו לזו

וכיון דמקשינן הני שש לט"ו דהם כולם אסורות נקיש נמי ט"י לשש מה המם שלא במקום מלוה אף הכא נמי שלא במקום מלוה ואמינא דהני ט"ו אפילו שלא במקום מלוה אסורות ולהכי אלטריך ליה למימר שאין לרה אלא מאח ^{ב)} ט"ו אינן אסורות אלא במקום מלוה שרו:

גליון הש"ם גמ' לפי שאינה בצרת צרה. לקמן ד' יו"ד ע"ב: שם לא תעשה שיש בו ברת מי דחי. עיין תשונת רשד"ס חלק יו"ד סי' רלא: רש"י ד"ה צרת ממאנת וכו' כדאית' בפירקין. דף יב ע"א ול"ע: שם ד"ה מחזיר נרושחו ורו' שחיהו לקמן דף יכ ע"ל ול"ע: תום' ד"ה לפי כו' כך צרתה פטורה. להדיל איתא בירושלמי ר"פ יו"ד דמסכתיו דלרתה מותרת:

הגהות הב"ח

(**ה**) תום' ד"ה למעוטי וכו' אפרש לקמן. נ"ב בד" ח" ע"א בד"ה תרי איסורי: (ב) ד"ה לפי וכו' שנשאת לאחיו של בועל ולו אשה כתיב נה: (ג) בא"ד והח דפריך לקמן נ"ב בדף י"ח וע"ש במוס' בד"ה לרת סוטה: (ד) ד"ה טעמא וכו' והכי קאמ׳ אפי׳ אם תמני

הוהות הור"א

(א) גם' (ואין לי אלא לרתה ולא לצור) מא"מ (וכ"כ בחפר הישר לר"ח ובחדושי הרמב"ן דל"ג לה ח"ש דש"י לקמן יג א ד"ה . ללכם מנה"מ נטהית דנות ע פטורה. ומ"ש רש"י צרור צרות הרבה שנויא דרב יהודה נקט. דלא כהמוס' לעיל ב א סד"ה על שלחקו כוה):

הגהות מהר"ב רנשבורג

גרושתו וכו׳ שתיהן אסורות להתייבס. נ"ב עי' חדושי רמב"ן ורשב"א ולקמן דף יא ע״ב ודף יב ע״א וֹנ״ע ולו"ק:

תוספות ישנים (המשך) אלא ודאי לאיסורא הוא לעבדינן ג"ש: שאין לרה אלא מאח. ואי ק"ל אמאי אלטריך למימר שאין לרה אלא מאח ולא סגי ליה בסואיל וא"א לסנשא לאחיו וכו'. דהא ודאי שמעינן מינה דאלו שש עריות מינה דאלו שש עריות חמורות הואיל ולא אפשר להנשת לחמין לרומיהן מותרות. ותפשר לתרד מותרות. ואפשר לתרץ דאנטריך דאי לא הוה אמר אלה ינהו שם טריות כו׳ הוה אמינא הני שש עריות כרי הוה אמינא הני שש עריות הוא דלרותיהן מותרות משום דלא אפשר להו אבל הנך ט"ו הוה אמינא

א) נראה דל"ל והכי נמי ס"ל לשמואל דלרת ממאנת כו'. ב) ל"ל כדי לאשמעינן דאפילו אלו הט"ו אינן אסורות כו'.